

Buda-Crash - A nagy pilótajáték

2015 március 18. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Van két Józsink. Józsi1 – nevezzük így – menzát vezet. Minden nap nála ebédek, mert Józsi olcsó és ízletesen főz. Józsi1 dönthet úgy, hogy olcsóbb alapanyagokból dolgozik, esetleg romlott ételt kínál – sok sóval elmegy alapon.

De ha egyszer elrontom a gyomrom, lehet soha többet nem megyek hozzá. A visszacsatolás azonnali. Ezt Józsi1 is tudja.

Józsi2 ígéretet árul. Ha nála helyezem el a pénzem, magasabb hozamot realizálok. Mutat mosolygós, elégedett ügyfeleket és magas hozamokat a múltból. Az elégedett ügyfelek egy reklámügynökség fotó-katalógusából valók, a hozamok fiktívek. De ez nem derül ki azonnal, ugyanis amíg özönlének az ügyfelek, addig nincs baj a kifizetésekkel, az újonnan befektetők pénzéből ki lehet fizetni a régieket. Ezt nevezik pilótajátéknak. A visszacsatolás nem azonnali, sőt... Ezt Józsi2 is tudja.

(Fotó: MTI/Sallmayer Gábor)

Olvasom az MNB alelnökének nyilatkozatát. Szerinte nem valószínű, hogy a pénzügyi szolgáltatóknál a csalás elterjedtebb lenne, mint más piacokon. Igaza van, csak itt nagyobb a tét és nagyobb a kísértés. Ha a menza konyháján a sajtreszelékből lepottyan egy kicsi, jóllakik vele a szakács, abból még a tulajdonoson kívül másnak nem származott vesztesége, de ha a brókercégnél lepottyan egy-két millió... vagy egy-két milliárd, és nem veszik észre, abból rendszerszinten keletkezik probléma.

Ezt a jelenséget nevezik a közgazdaságtanban erkölcsi kockázatnak (moral hazard), ami nagyjából annyit tesz, hogy tudom, hogy rossz, amit teszek, mégis megteszem, mert ha nem derül ki, jól jártam, ha kiderül, addigra már messze járhatok a pénzzel. A veszteségeket pedig nem nekem kell majd állni teljes egészében.

Ezért van szükség szigorúbb állami szabályozásra azokon a piacokon, ahol kisebb a verseny és az információkkal könnyebb visszaélni. Szabályozni ugyanakkor nem annyira egyszerű, mert a háttérben javában zajlik a befolyásolás. Az USA-ban a 2007-2008-as válság előtti években tizenhét alkalommal tett kísérletet a törvényhozás a derivatíva-piac szabályozásának szigorítására. A különböző lobbierdekek nyomására mindannyiszor meghiúsult a törekvés. A végeredmény egy óriási lufi lett, ami 2008-ban kipukkadt. Az amerikai államnak 6 hét leforgása alatt 1500 milliárd dollárt kellett a pénzügyi közvetítő rendszerbe pumpálnia az adófizetők pénzén, hogy az ne omoljon össze. (Az összeg az azévi magyar GDP tizenháromszorosa.)

Magyarországon a tőkepiaci törvény 2002 januárjától 2005-ig viszonylag szigorú szabályozási gyakorlatot írt elő, két évente kötelező vizsgálattal és átfogó helyszíni vizsgálatokkal. 2005. novemberétől kikerült a jogszabályból a

kötelező jelleg és csak akkor kellett a felügyeletnek ellenőriznie, ha kockázatot fedezett fel, ha alapos gyanú merült fel a befektetési szolgáltató szabálytalan működésével kapcsolatban. 2009-ben – már a válság után – a Parlament ismét kötelezővé tette a meghatározott időközönkénti helyszíni ellenőrzést, de az intervallumot öt évben határozta meg, ami még mindig nagyobb mozgásteret engedett a korábbinál a csalárd brókercégeknek, hogy szabadon garázdálkodjanak.

2013-ban az MNB új vizsgálati rendszerének működése során derült fény a Buda-Crash-re. A szabályozási eszköz egyszerű. Nem a beszolgáltatót jelentéseket vizsgálják – nem bízzák a kecskére a káposztaállandó nyilvántartását – hanem a helyszínen generálják az adatokat. A veszteség nagy, de eltörpül az amerikai rendszer veszteségei mellett. Szigorítani a szabályozáson sose késő. Lehet, hogy ez több macerával jár, de a tisztességes brókercégeknek is ez az érdeke. A társadalomról nem is beszélve.

György László

egyetemi adjunktus,
BME Pénzügyek Tanszék

www.hirado.hu - Mozgástér-Blog

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu]]>

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD
A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló

